

Տ. ԱՐՄԱՇ ԱԲԵՂԱ ՆԱԼԱՆԴՅԱՆԻ ՔԱՐՈՋԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ՄԱՏՈՒՑՎԱԾ ՈՒՆՏԻ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(15 սեպտեմբերի 2003 թ.)

«Զօրության սուրբ խաչի բո Քրիստոս,
որ կանգնեցիր ի փրկության աշխարհի»:
(Շարակնոց, Վաղարշապատ, 1888, էջ 370)

«Յանուն Տօր եւ Որդոյ եւ Հոգոյն Սրբոյ. ամէն»:

Միրելի հաւատարեցաւնս,

Ահա այսպէս կը նկարագրէ շարականագիր Հայրապետը Ս. Խաչի խորհուրդը այս շաբաթանի մէջ, որ նուիրուած է Ս. Խաչի փօնին: Այս օրերուն Հայաստանեայց Եկեղեցին կը փօնախմբէ հինգ փաղաւարներէն վերջին մեծ փաղաւարը՝ Ս. Խաչի փօնը, Ս. Խաչվարացը, եւ այս փօնին յարկ է, որ ամէն մէկ հաւատարեցեալ գիտակցի, թէ ինչ զօրութիւն ունի եւ ինչ նշանակութիւն ունի Խաչը մեզ համար, մեր կեանքի մէջ:

Ինչ է Խաչը: Խաչն ինքնին գրկանք է, խաչն ինքնին փառապանք է, խաչն ինքնին չարանք է, խաչն ինքնին մահ է: Բայց մենք լինելով յարութեան եւ փրկութեան որդիներ՝ խաչը մեզ համար եթէ չարչարանք է, միաժամանակ սկիզբն է փրկութեան: Քրիստոս խաչի միջոցաւ մեզի նոր կեանք եւ նոր փրկութիւն պարգեւեց, եւ եթէ խաչն ինքնին փառապանք է, ինքնին մահ է, միաժամանակ մեզ համար սկիզբն է յարութեան եւ նոր կեանքի:

Ահա այս է խորհուրդը Ս. Խաչին յարութեան լոյսով, որ Քրիստոս պարգեւեց մեզ փրկութիւն եւ կեանքը: Բայց մենք ինչպէ՞ն կարող ենք արժանանալ այս փրկութեան, բայց մենք ինչպէ՞ն կարող ենք արժանի դառնալ այն պարգեւին, որ շնորհեց մեզ մեր Տէրը՝ Յիսուս Քրիստոս, Իր յարութեամբ: Սրբերի կենցաղը, մեր հայրերի վարքը մեզ սովորեցնում է, որ մենք կարող ենք հասնել այն փրկութեան՝ միշտ հաղորդակցութեան մէջ մնալով Աստուծոյ եւ միշտ հաղորդակցութեան մէջ մնալով մեր Տիրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի հետ: Եւ դա կարող ենք կատարել միմիայն աղօթքով: Եւ եթէ իբրեւ հաւատարեցեալ, իբրեւ քրիստոնէայ անհար միշտ աղօթքի կը կանգնենք, երբեմն կարծես չենք գիտակցիր այն զօրութիւնն աղօթքի, այն պարգեւն աղօթքի, որ շնորհած է մեզ մեր երկնաւոր Հայրը:

Սուրբ Գիրքի պարմութենէն գիտենք, թէ ինչպէս մարգարեներ, թէ ինչպէս սուրբգրային սուրբեր արժանի են դարձել սրբանալու եւ կարողացել են շարժել Աստուծոյ գութը, սէրը իրենց աղօթքով: Եւ նոյն ակնկալիքով է, որ մենք այսօր կ'աղօթենք, մեր աղօթքը կը բարձրացնենք առ Աստուծոյ, որպէսզի Տէրը գթայ եւ Իր սէրը պարգեւէ մեզի: Բայց այսօր կարծես կ'ապրինք այնպիսի մը դարաշրջանի մէջ, որ շաբաթ կը մրաժնեն աղօթքի կարիքը չկայ. գիտութիւնը մեզ այնպիսի հնարաւորութիւններ է ընձնուել, այնպիսի նուաճումներ է արձանագրել, որ կարծես աղօթքի պէտք չունինք: Եթէ ուզենանք իբրեւ երկնային թռչուններ

ստատենել, գիտությունն ունի պարասխանը, եթե ուզենանք սուգունել մինչև օվկիանոսի խորքերը, գիտությունն ունի պարասխանը:

Այսօր այն, ինչ մարդկային երազն էր, գիտությունը սպեղծած է պայմաններ անոնց իրականացման, եւ ամէն հարմարութեամբ կ'ապրինք, կը վայելենք գիտութեան այդ նուաճումները եւ այս մեր բոլոր վայելքին հանգստութեան մէջ կարծէս կը մոռնանք աղօթքին այն գործունէութիւնը, աղօթքին այն հանգստութիւնը: Ամէն բան կրնանք ընել, ամէն սարքաւորում կայ, բայց ոչ մէկ գիտութեան նվաճում, ոչ մէկ գիտնական կրնայ եւ կարող է մեզ պարզելու հոգւոյ հանգստութիւն, մեր խղճի խաղաղութիւն եւ հաղորդակցութիւն Աստուծոյ յետ: Դա կը մնայ միմիայն եւ միմիայն աղօթքի գործունէութիւնը: Եւ երբ կ'աղօթենք եւ կը պահանջենք եւ կը խնդրենք յԱստուծմէ գթութիւն, մեր հիւանդներու համար առողջութիւն, մեր գործոց համար յաջողութիւն, միշտ այն փառաբանութիւնը կը սպանանք, թէ կարծես Աստուծոյ մեր աղօթքները չլսէ:

Այսօր եթէ բան մը կ'ուզենք ընել, բան մը կը փափագինք ընել, գիտությունն այնպիսի պայմաններ սպեղծել է, որ մեր փափագին դիմաց կարող ենք սրանալ պարասխանը վայրկենական արագութեամբ: Եւ նոյն ձեռով կը պահանջենք յԱստուծմէ վայրկենական արագութեամբ սրանալու այն, ինչ որ կը խնդրենք: Եւ եթէ վայրկենական արագութեամբ չսրանանք, կ'սկսինք փափաքսիլ, կ'սկսինք կասկածիլ, թէ արդեօք Աստուծոյ կը լսէ՞ մեր աղօթքը, թէ՞ ոչ:

Մէյ մը մտաբերեցէք ձեր անցեալը, այն ուրախ ժամերը, այն ուրախ օրերը, այն յաջող, գուարճալի, ցնծալի օրերը եւ պահերը եւ մէյ մը մտածեցէք, թէ Աստուծոյ ինչ օրեր, շնորհալի օրեր է պարզեալած մեզի. որոնց մասին մենք երբեք չենք ալ աղօթած, բայց Աստուծոյ պարզեալած է մեզի: Եւ եթէ վայրկենական արագութեամբ չենք կարող ընդունիլ զայն, Աստուծոյ կամքն է: Վերջ ք վերջոյ «Տէրունական աղօթք»-ի մէջ աղօթում ենք. «Հայր մեր, որ յերկինս ես, ...եղիցին կամք քոյ» (թող քո կամքը լինի, ոչ թէ մեր կամքը): Եւ եթէ կ'աղօթենք, պէտք է ունենանք այն վստահութիւնը, պէտք է ունենանք այն հաւատարմութիւնը, որ Աստուծոյ անպայման կը լսէ եւ պիտի լսէ մեր աղօթքները եւ Իր կամքին համաձայն, Իր փութութեան համաձայն պիտի փայ նստել իր ժամանակին այն, ինչ որ կը խնդրենք եւ խնդրած ենք:

Նոյն խորհուրդն ունի նաեւ խաչը: Եթէ մարդիկ կը մտածէին, թէ խաչով կը վերջանար ամէն ինչ, եթէ մարդիկ կը մտածէին՝ խաչը մահն է եւ աւարտն է, ահա Քրիստոս յարութեան յոյսով, խաչով սկիզբը կը դնէ նոր կեանքի, յարութեան եւ փրկութեան: Եւ այս խաչի խորհուրդին իմաստը կարող ենք ըմբռնել միմիայն աղօթքով եւ Աստուծոյ յետ հաղորդակցութեամբ: Խաչին գործունէութիւնը կարող ենք ըմբռնել եւ մեր մէջ վերիմաստաւորել աղօթքով:

Շարականագիր Հայրապետը կ'ըսէ. «Զօրութիւն սուրբ խաչի քոյ Քրիստոս, որ կանգնեցաւ ի փրկութիւն աշխարհի»: Աղօթքն է, որ մեզ կը հասցնէ այս փրկութեան եւ այս խորհուրդին, աղօթքը հոգեւոր այն սնունդն է, որ կեանք կը պարզել: մեզի: Նոյն աղօթող անձն ալ իր սրբութիւնը կ'առնէ յԱստուծմէ եւ իր աղօթքով կը սրբացնէ ինքզինք, իր շուրջիները, իր մթնոլորտը եւ փնկերքը: Ահա այս է պարզելը, որ աղօթքով կարող ենք ըմբռնել այն խորհուրդը, խաչին խորհուրդը, որ կը փոխախմբէ այս օրերուն Հայաստանեայց եւ քրիստոնէայ Եկեղեցին: